

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 210 din 05.06.2024

Dosar nr.: 562/2022

Petiția nr.: 5728/22.08.2022

Petenți: Asociația The New Pagan Dawn-TNPD (P1), Platforma Acceptarea Păgână (P2), Asociația The New Pagan Dawn-Filiala București (P3),(P4)

Reclamată:

Obiect: Petenții solicită constatarea și sancționarea unei posibile fapte de discriminare, prevăzută de art. 15 din O.G. nr. 137/2000, a comunității păgâne din România, căreia i-a fost adusă o atingere a imaginii și a demnității publice, printr-un discursul rasist și xenofob care a adus atingere și persoanelor de culoare, etnicilor străini, respectiv persoanelor care imigrează în România în scopul stabilirii, muncii sau educației.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul procedural ales al petenților

1. Asociația The New Pagan Dawn (TNPD), cu sediul în mun. București, str. Sergent Tache Gheorghe nr. 4B, sector 4, adresă de e-mail: secretariat@thenewpagandawn.eu
2. Platforma Acceptarea Păgână (Platforma Pagan Acceptance), cu sediul în mun. Cluj-Napoca, Aleea Gârbău nr. 10, ap. 23, jud. Cluj, adresă de e-mail: petitie@ppa.thenewpagandawn.eu
3. Asociația The New Pagan Dawn – Filiala București, cu sediul în mun. București, str. Sergent Tache Gheorghe nr. 4B, sector 4, adresă de e-mail: teo.paul@gmail.com
4.

Numele, domiciliul ales și sediul părții reclamate

2., cu domiciliul în

II. Procedura de citare

3. Având în vedere prevederile art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (republicată), Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 5728/16.09.2022, respectiv nr. 6422/16.09.2022, a citat părțile pentru data de 10.10.2022.
4. Totodată, prin intermediul citației, petenților li s-a solicitat să depună la dosar o copie după Statutul Asociației.
5. De asemenea, în ceea ce îl privește pe petentul P4, în temeiul prevederilor art. 5 și 7 din Ordinul C.N.C.D. nr. 144/2008 privind Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, a fost invocată, din oficiu, excepția lipsei calității procesuale active.
6. Plicul adresat petentei P2 a fost returnat la sediul instituției.

III. Susținerile părților

Susținerile petenților

7. Petenții au formulat memoriul înregistrat cu nr. 5728/22.08.2022, prin care au solicitat constatarea și sancționarea unei posibile fapte de discriminare prevăzută de art. 15 din O.G. 137/2000, săvârșită la data de 21 iulie 2022.

8. Petenții consideră că prin fapta ce face obiectul acestei petiții comunitatea păgână din România a fost discriminată și i-a fost adusă atingere imaginii publice, dar și demnității persoanei. Totodată, discursul rasist și xenofob promovat suplimentar a adus atingere persoanelor de culoare, etnicilor străini, respectiv persoanelor care imigrează în România în scop de stabilire muncă sau educație, constituind, din punct de vedere al petenților, un discurs rasist, xenofob, păgânofob.

9. În fapt, în data de 21 iulie 2022, petenții susțin că reclamatul a publicat pe YouTube, pe canalul „Mihail Neamțu”, numărând peste 37.200 de abonați (număr generat de platformă la data de 18 august 2022), un clip în direct intitulat „O lume în fierbere. Cum distruge Biden America?”, urmărit de peste 16.9872 de persoane, până în momentul redactării prezentei petiții, prin acesta dezbatte o serie de subiecte: distrugerea Americii, avortul, recesământul și criza demografică, Buhnici și ipocrizia noastră, pigmeii stângii radicale, șansa României.

10. În cadrul subiectului „Buhnici și ipocrizia noastră”, petenții susțin că reclamatul vorbește despre una din teoriile conspiraționale „Great Replacement”, referindu-se la înlocuirea personalului din domeniul HORECA cu cetățeni străini, apelând la exemple precum rasa, religia, etnia și limba.

11. În aceste sens, petenții susțin că reclamatul vorbește prin asociere despre lipsa de valori a cetățenilor din Sri Lanka, deoarece acestea sunt persoane politeiste, adică păgâne.

12. Totodată, conform petenților, pe parcursul videoclipului reclamatul face referire la faptul că România ar trebui să angajeze cetățeni europeni creștini, de unde reiese o a doua xenofobie și păgânofobie. În mod repetat, acesta vorbește despre problematica imixtiunii persoanelor de culoare ce imigrează pentru a lucra în România și despre criza demografică, un discurs similar cu cel promovat de ideologiile fasciste ce mergeau pe principiul purității rasiale și a rasei ariene, superioare.

13. Suplimentar, petenții susțin că acesta compară imigranții din România, de altă culoare și de credințe politeiste cu „ghetoizarea” pe modelul Chicago, fiind iarăși o altă formă de rasism, în condițiile în care Revolta rasială din Chicago din 1919 s-a produs din cauza unui conflict rasial și a durat între 27 iulie și 3 august.

14. Petenții consideră că afirmațiile denotă o lipsă de respect față de cultura, tradiția și istoria unor popoare, persoane ori religii, că instigă direct la violență. Astfel, oamenii pot avea tot felul de idei pornind de la anumite materiale media promovate de influenceri, ori aceste persoane nu numai că promovează materiale, dar fac parte din conducerea unor foste partide parlamentare, cu membri în Parlamentul European și deosebit de influente la nivelul societății.

15. Prin urmare, petenții consideră că atunci când ești politician, influencer, teolog, scriitor, formator de opinie ar trebui să ai responsabilitatea acestui lucru și să nu promovezi idei nocive, xenofobe, rasiste, păgânofobe.

16. În probațiune, petenții anexează link-uri cu înregistrarea video la care fac referire.

17. Prin adresa nr. 6806/29.09.2022, petenta P1 și-a confirmat prezența în cadrul ședinței de audieri din data de 10.10.2022.

18. Prin adresa 7125/10.10.2022, petenta P1 a formulat note scrise prin care a menținut

aspectele semnalate în memoriul inițial formulat.

19. Petenta susține că reclamatul, prin dreptul său de a se pronunța și de a vorbi în mod liber a ajuns să creeze anumite imixtiuni asupra dreptului fiecărei persoane, din categoriile păgânilor și ale cetățenilor europeni „necreștini”.

20. De asemenea, petenta susține că reclamatul a afirmat că persoanele păgâne, de culoare sau imigranții sunt niște nonvalori doar pentru că nu sunt europeni creștini și albi, aspect ce denotă o lipsă de respect față de comunitate și demnitatea umană.

21. Totodată, petenta citează o afirmație a reclamatului conform căreia *„noul păgânism echivalează sarcina cu o boală, avortul cu un serviciu medical și femeia cu un pacient care trebuie să solicite la spital chiuretajul așa cum un șofer cere unui mecanic înlocuirea unui pneu stricat”*.

22. Urmare a postărilor de pe Facebook ale reclamatului, petenta susține că primește mesaje pline de venin: *„Din păcate au ajuns la frăele (sic!) Europei niște dezaxați care au răsturnat valorile firești, tot în ei insistă cu aceste aberații care nu au nicio logică! Oamenii statornici cu obiceiuri și tradiții, nu se apleacă la niște nebuni că nu au timp pentru asemenea prostii!”* (comentariu al domnului P.M. de la postarea reclamatului).

23. Pe cale de consecință, petenta solicită admiterea memoriului formulat și sancționarea părții reclamate.

24. Petenta anexează statutul asociației solicitat prin intermediul citației.

25. Prin adresa nr. 7188/11.10.2022, petenta P1 a comunicat documentele solicitate în data de 10.10.2022, cu privire la completarea memoriului în sensul celor comunicate prin citație.

26. Urmare a redării link-urilor depuse prin intermediul memoriului formulat, afirmațiile reclamatului, din live-ul intitulat *„O lume fierbinte. Cum distruge Biden America?”*, la care fac referire petenții sunt următoarele:

În cadrul subiectului *„Buhnici și ipocrizia noastră”*, la minutul 31:30, cu referire la înlocuirea personalului de muncă HORECA – *„(...) 80% sunt clienți români, 90% sunt angajați străini. Pai e normal? Bun, dacă așa vrei să arate țara asta și peste 20 și peste 30 de ani, continuați să alungați tinerii din România și să importați mână de lucru ieftină, care știm că vă ajută pe voi corporații pentru că săracul sri lankez, săracul ins, da, venit din Nepal, el ce să ceară domnule? Da? Un acoperiș deasupra casei, dacă-i dai 3 dolari...cine știe, o fi plătit la negru? N-am niciun dubiu că lucrurile astea se întâmplă. Și el stă într-o barcă cu alți 10 sri lankezi...ce să discuți cu el? Ce valori are? Păi omul mi-a spus, sunt politeist. Da? În Krishna, în ce știu eu ce zei mai crede el, a venit săracul, a nimerit și el pe aici. Ok, integrează-l, te rog frumos, tu, stat român, tu corporatist român, tu patron. O să ziceți domnu Neamțu, dar sunteți nedrept, că noi patronii dăm locuri de muncă. Aveți dreptate, da aduceți frate din...dacă se poate europeni. Aduceți din Republica Moldova, sunați-o pe Maia Sandu. Aaa, nu mai sunt nici acolo? Ok, aduceți din Ucraina. Vreau să văd fețe de europeni, creștini, educați din Ucraina, sunt 4 milioane, de refugiați. Sunt 5 milioane de refugiați, 6 milioane de refugiați. Noi vedem copii, că nu le pot spune tuturor adulți, se străduiesc, eu îi iubesc, dar sincer să fiu nu înțeleg politica asta. Una e să îi iubești individual, că sunt frații noștri, toți oamenii sunt frații noștri, alta e să te uiți la dezastrul demografic și social (...)”*.

27. În ceea ce privește link-ul de facebook anexat, în probatoriu, de către petenți, acesta nu a putut fi accesat.

Susținerile părții reclamate

28. Partea reclamată nu și-a exprimat punctul de vedere cu privire la aspectele semnalate prin

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

29. Prevederile legislative și jurisprudența relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României:

Art. 1 Statul român: „(...) (3) *România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate. (...)*”

Art. 4 Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni: „(...) (2) *România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.*”

Art. 16 Egalitatea în drepturi: „(1) *Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.*
(2) *Nimeni nu este mai presus de lege. (...)*”

Art. 29 Libertatea conștiinței: „(1) *Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.*

(2) *Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.*

(3) *Culte religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.*

(4) *În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioasă.*

(5) *Culte religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfeline.*

(6) *Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine.”*

Art. 30 Libertatea de exprimare: „(1) *Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.*

(2) *Cenzura de orice fel este interzisă.*

(3) *Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.*

(4) *Nici o publicație nu poate fi suprimată.*

(5) *Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.*

(6) *Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.*

(7) *Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.*

(8) *Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului*

mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictelor de presă se stabilesc prin lege.”

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Art. 2 alin. 8: „Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație.”

Art. 15 Dreptul la demnitatea personală: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

Art. 10 Libertatea de exprimare: „1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

Art. 14 Interzicerea discriminării: „Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

Art. 17 Interzicerea abuzului de drept: „Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”

Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale atestă faptul că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate

produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin. (3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”

Recomandarea de politică generală ECRI nr. 15 privind combaterea discursului de ură adoptată de Comisia Europeană împotriva rasismului și intoleranței (ECRI) la 8 decembrie 2015 – extras: „Având în vedere că discursul de incitare la ură trebuie înțeles în sensul prezentei recomandări de politică generală ca advocacy, promovare sau incitare, sub orice formă, a denigrării, a urii sau a defăimării unei persoane sau a unui grup de persoane, precum și orice hărțuire, insultă, stereotipuri negative, stigmatizare sau amenințare cu privire la o astfel de persoană sau grup de persoane, precum și justificarea tuturor tipurilor de exprimare anterioare, pe motiv de "rasă", origine națională, religie, apartenență.”

Pactul internațional din 1966 privind drepturile civile și politice (ICCPR):

Articolul 19: „1. Orice persoană are dreptul să-și exprime opiniile fără să intervină. 2. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept include libertatea de a căuta, de a primi și de a transmite informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, pe cale orală, scrisă sau tipărită, sub formă de artă, sau prin orice alt mijloc de comunicare la alegerea sa. 3. Exercițarea drepturilor prevăzute la alineatul (2) din prezentul articol poartă cu sine sarcini și responsabilități speciale. Prin urmare, aceasta poate fi supusă anumitor restricții, însă acestea nu pot fi decât prevăzute de lege și sunt necesare:

(a) pentru respectarea drepturilor sau a reputației altora;

(b) pentru protecția securității naționale sau a ordinii publice (ordre public) sau a sănătății publice sau a moralității.”

Articolul 20: „1. Orice propagandă pentru război va fi interzisă de lege. 2. Orice advocacy de ură națională, rasială sau religioasă care constituie incitare la discriminare, ostilitate sau violență este interzisă prin lege.”

Principiile de analiză

30. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă: la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**, la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.

31. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă discriminare directă în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi

tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

32. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții: existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, existența unui criteriu de discriminare, existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat, tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege, existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

33. *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale* (cunoscut în general sub denumirea de *Convenția europeană a drepturilor omului*, în continuare *Convenția*) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare.

34. Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa, libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care *Convenția* subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”.

35. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie să îndeplinească următoarele condiții, elemente care sunt analizate în ordinea care urmează:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin:
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea normei juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, care trebuie să fie prevăzută de *Convenție* (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

36. Prin urmare, eventuala limitare a dreptului la exprimare trebuie să fie expres prevăzută de lege (prevedere legală care, la rândul ei, trebuie să fie previzibilă și accesibilă), să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și proporțională cu scopul urmărit¹.

37. Pentru o analiză completă, trebuie analizate punctual cerințele impuse de C.E.D.O., după cum urmează.

Ingerința să fie prevăzută de lege

38. Prima cerință, cea a existenței unei prevederi legale, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

39. Cu toate acestea, Colegiul apreciază că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „*prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la liberă exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație*”.

¹ Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801

40. Colegiul apreciază că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

41. Raportat la a doua cerință, scopul legitim urmărit prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de genul acestora.

42. Protecția demnității unei persoane aparținând unei categorii de persoane, minorități sau chiar a unei comunități, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcarea demnității umane, ca drept constituțional protejat, conținutul articolelor publicate, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele prevăzute de art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată: un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios; ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de genul căruia îi aparține.

43. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

44. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare este necesară într-o societate democratică.

45. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („*pressing social need*”).

46. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere.²

47. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marja de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO³.

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare:

48. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, C.E.D.O. a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu, dintre care le redăm pe cele ce urmează:

² Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.

³ Vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49.

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale;
- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângerii trebuie stabilite în mod convingător;
- c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități;

Aplicarea principiilor la spetă

49. Colegiul director admite excepția lipsei calității procesuale active a petentului P4, invocată prin citația înregistrată la C.N.C.D. cu nr. 5728/16.09.2022. În acest sens, Colegiul director se raportează la prevederile art. 7 alin. 1 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, din 07.02.2024, publicat în M.Of., Partea I nr. 120 din 12 februarie 2024, conform căroră: *„Persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una dintre persoanele prevăzute la art. 8 alin. (1), (2) și (4).”*

50. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra posibilei discriminări prin încălcarea dreptului la demnitate a comunității păgâne din România, căreia i-a fost adusă o atingere a imaginii și a demnității publice, printr-un discurs rasist și xenofob care a adus atingere și persoanelor de culoare, etnicilor străini, respectiv persoanelor care imigrează în România în scopul stabilirii, muncii sau educației.

51. Concret, în data de 21 iulie 2022, reclamatul a publicat pe YouTube, pe canalul „Mihail Neamțu”, numărând peste 37.200 de abonați (număr generat de platformă la data de 18 august 2022), un clip în direct intitulat *„O lume în fierbere. Cum distruge Biden America?”*, urmărit de peste 16.9872 de persoane, până în momentul redactării petiției, prin acesta dezbate o serie de subiecte: distrugerea Americii, avortul, recesământul și criza demografică, Buhnici și ipocrizia noastră, pigmeii stângii radicale, șansa României.

52. În continuare, Colegiul director se raportează la afirmațiile reclamatului, din live-ul intitulat *„O lume fierbinte. Cum distruge Biden America?”*. Astfel, în cadrul subiectului *„Buhnici și ipocrizia noastră”*, la minutul 31:30, cu referire la înlocuirea personalului de muncă HORECA – *„(...) 80% sunt clienți români, 90% sunt angajați străini. Pai e normal? Bun, dacă așa vreți să arate țara asta și peste 20 și peste 30 de ani, continuați să alungați tinerii din România și să importați mână de lucru ieftină, care știm că vă ajută pe voi corporații pentru că săracul sri lankez, săracul ins, da, venit din Nepal, el ce să ceară domnule? Da? Un acoperiș deasupra casei, dacă-i dai 3 dolari...cine știe, o fi plătit la negru? N-am niciun dubiu că lucrurile astea se întâmplă. Și el stă într-o barcă cu alți 10 sri lankezi...ce să discuți cu el? Ce valori are? Păi omul mi-a spus, sunt politeist. Da? În Krishna, în ce știu eu ce zei mai crede el, a venit săracul, a nimerit și el pe aici. Ok, integrează-l, te rog frumos, tu, stat român, tu corporatist român, tu patron. O să ziceți domnu Neamțu, dar sunteți nedrept, că noi patronii dăm locuri de muncă. Aveți dreptate, da aduceți frate din...dacă se poate europeni. Aduceți din Republica Moldova, sunați-o pe Maia Sandu. Aaa, nu mai sunt nici acolo? Ok, aduceți din Ucraina. Vreau să văd fețe de europeni, creștini, educați din Ucraina, sunt 4 milioane, de refugiați. Sunt 5 milioane de refugiați, 6 milioane de refugiați. Noi vedem copii, că nu le pot spune tuturor adulți, se*

străduiesc, eu îi iubesc, dar sincer să fiu nu înțeleg politica asta. Una e să îi iubești individual, că sunt frații noștri, toți oamenii sunt frații noștri, alta e să te uiți la dezastrul demografic și social (...)”.

53. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

54. În considerarea incidenței obiectului petiției la câmpul de aplicare al O.G. nr. 137/2000 republicată, trebuie precizat că jurisdicția exercitată de C.N.C.D. este administrativ – jurisdicțională ce presupune o procedură specială, care se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile din litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare.

55. Examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza modul în care mesajul transmis prin live-ul realizat de partea reclamată, ar fi putut aduce atingere dreptului la imagine a acestei minorități prin lezarea demnității, astfel cum prevede art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

56. Concret, pe fond, Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate personală, iar analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, s-ar impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

57. Având în vedere necesitatea analizei limitei dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate, Colegiul director s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare C.E.D.O.).

58. În scopul de a determina dacă afirmațiile din live-ul realizat de partea reclamată, obiect al prezentei sesizări constituie un „discurs de ură”, element de incitare la ură, Colegiul va examina: obiectivul urmărit de reclamat, contextul în care au avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.

59. Obiectivul urmărit de reclamat este important, astfel că se va analiza dacă acesta a dorit să realizeze portretizarea minorității păgâne într-o ipostază degradantă, cu incitarea la ură bazată pe criterii de rasă, naționalitate, religie ale acestei minorități. În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

60. Având în vedere modul de adresare folosit, mesajul transmis, Colegiul director constată faptul că reclamatul a urmărit prezentarea minorității păgâne care ar trebui înlocuită în domeniul HORECA de „*europeni, creștini, educați*”.

Conținutul și contextul în care a avut loc afirmația

61. Colegiul reține că afirmațiile au fost făcute în cadrul live-ului publicat pe YouTube, pe canalul „Mihail Neamțu” din data de 21 iulie 2022, subiectul fiind înlocuirea persoanelor care aparțin minorității păgâne din domeniul HORECA.

62. Trebuie reamintită jurisprudența bine stabilită a CEDO conform căreia, pentru a aprecia existența unei „*nevoi sociale imperioase*”, care să justifice o ingerință în exercitarea libertății de exprimare, trebuie să se facă distincția între fapte și judecăți de valoare. Dacă materialitatea primelor poate fi dovedită, ultimele nu se pretează la o demonstrare a exactității lor (a se vedea, printre altele, Cumpănă și Mazăre împotriva României [MC], nr. 33.348/96, § 98, CEDO

2004-XI, și De Haes și Gijssels împotriva Belgiei, Hotărârea din 24 februarie 1997, Culegere 1997-I, p. 235, § 42).

63. Colegiul apreciază că, în speța de față, modalitatea în care reclamatul a ales să prezinte această comunitate este de natură a afecta sentimentele membrilor care aparțin acestei minorități, modul de exprimare și ideile transmise fiind cu conotații rasiste, care pot conduce la ură îndreptată împotriva acestora din partea celorlalți cetățeni.

64. Oricine dorește să-și exercite drepturile în temeiul art. 30 din Constituția României, respectiv art. 10 din CEDO este supus unor obligații și responsabilități, cum ar fi cea de a se abține de la a transmite mesaje care rănesc pe alții fără motiv. Mesajul părților reclamate este unul despre fapte certe, însă cuprinde și judecăți de valoare, care depășesc limitele admise prin prisma manierei provocatoare de caracterizare a etniei unei persoane.

65. Astfel, Colegiul apreciază că, în prezenta cauză, s-a depășit sfera libertății de exprimare, modul de exprimare fiind unul denigrator, întrucât referirea la comunitatea păgână a presupus elemente de incitare la ură îndreptată împotriva comunității.

66. Prin urmare, Colegiul director constată că, în speță, se impune o ingerință a statului prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, iar libertatea de exprimare este de natură a atinge o limită prin care se încalcă dreptul fundamental la demnitate, astfel încât, în speță, dreptul la libertatea de exprimare devine secundar.

67. Astfel, limitarea libertății de exprimare este justificată, fiind o măsură proporțională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit, în condițiile în care există, în mod evident, elemente de incitare la ură pe criterii de rasă, naționalitate și religie.

Rolul în societate al persoanei, autor al afirmației

68. Colegiul director se raportează în analiza limitelor libertății de exprimare la calitatea părții reclamate.

69. Cu atât mai mult cu cât în speța de față este vorba despre un formator de opinie, Colegiul apreciază că este esențial să manifeste o responsabilitate sporită în ceea ce privește exprimarea în spațiul public. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general, cât și de către persoanele publice, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

70. De asemenea, în luarea deciziei, Colegiul director se raportează la art. 30 din *Constituția României* care asigură libertatea de exprimare și prevede, în același timp, și limitele acestei libertăți.

71. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice.

72. Cu toate acestea, exercitarea libertății de exprimare comportă și limite, printre acestea regăsindu-se și dreptul la imagine, fapt pentru care este important a se vedea dacă un subiect incomod sau sensibil spre exemplu, contribuie la o dezbatere de interes public.

73. În mod evident, modul de prezentare al reclamatului conduce la generalizări, precum și la crearea unui cadru intimidant și ostil pe criteriu de apartenență etnică și denotă un caracter rasist, fără niciun fel de utilitate ori justificare în spațiul public.

74. Toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar să se sancționeze orice formă de expresii sau mod de exprimare care promovează intoleranța. Se impune astfel descurajarea încălcării dreptului la demnitate, indiferent de calitatea persoanelor care comit o astfel de faptă.

75. În cauza prezentă, reclamatul este o persoană publică, poate fi considerat chiar un formator de opinii, caz în care se impune a manifesta o grijă crescută asupra modului de manifestare a propriilor convingeri și a mesajelor transmise.

Concluzii

76. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere mesajul transmis prin live-ul publicat, obiectivul urmărit de către reclamat, limbajul folosit, Colegiul director constată că în speță s-au depășit limitele libertății de exprimare, iar fapta sesizată constituie contravenție potrivit prevederilor art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

77. În consecință, raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul dispune, cu 6 (șase) voturi pentru și 1 (unul) împotriva sancționarea părții reclamate cu sancțiunea avertismentului, pe care o consideră disuasivă, efectivă și proporțională cu pericolul social al faptei săvârșite.

78. În acest sens, Colegiul director apreciază că aspectele prezentate mai sus, pot instiga la ură îndreptată împotriva unei comunități, fapt pentru care se justifică aplicarea sancțiunii cu avertisment în vederea descurajării unor astfel de comportamente și atitudini.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu șase voturi pentru și unul împotriva,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admite excepția lipsei calității procesuale active pentru petentul P4;
2. Faptele sesizate întrunesc elementele constitutive ale art. 15 din O.G. 137/2000, republicată;
3. Sancționarea părții reclamate cu avertisment conform art. 5 alin. (2) lit. a), coroborat cu art. 6 și 7 din O.G. nr. 2/2001;
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA – Membru

MOȚA MARIA – Membru

SĂVULESCU RADU COSMIN– Membru

Red.: A.D.

Data redactării: 22.07.2024

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.